

Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte - 2015 års upplaga

SäkB Civilt skytte

Härmed fastställs "Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte - 2015 års Reviderad april upplaga" att gälla fr.o.m. 2015-04-01.

Säkerhetsbestämmelserna har utarbetats med Försvarsmaktens "Säkl 2013" som grund och anpassats till de civila skytteorganisationernas utbildning och skjutprogram.

OBSERVERA att säkerhetsbestämmelserna inte riktar sig mot skjutning i tjänsten för Försvarsmakten, Räddningsverket, Tullverket och Polismyndigheten. När dessa myndigheter bedriver verksamhet på civila skjutbanor gäller respektive myndighets säkerhetsinstruktioner. Skjutledare ska i samtliga fall kontrollera att skjutbanan är anpassad för den typen av vapen och verksamhet som kommer att bedrivas.

Bestämmelserna är utarbetade av Svenska Skyttesportförbundet, Svenska Pistolskytteförbundet och Svenska Jägareförbundet.

Remissinstanser har varit Fortifikationsverket, Rikspolisstyrelsen, Jägarnas Riksförbund, Svenska Mångkampsförbundet, Svenska Skidskytteförbundet, Svenska Svartkrutsskyttefederationen och Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet, IPSC Sverige.

I samband härmed upphävs alla tidigare utgåvor av SäkB. Skjutbanor som idag följer SäkB 2010 krav ska successivt anpassas till "SäkB Civilt Skytte 2015 års upplaga reviderad april", klart till nästa tillståndperiod.

Stockholm 2015-04-01

Mikael Jansson
Generalsekreterare
Svenska Skyttesportförbundet

Nils-Anders Ekberg
Generalsekreterare
Svenska Pistolskytteförbundet

Bo Sköld
Generalsekreterare
Svenska Jägareförbundet

Copyright: Svenska Skyttesportförbundet (SvSF)
Faktainsamling, bearbetning och sammanställning: Michael Normann
SäkB tillhandahålls genom: SvSF och SPSF. Övriga organisationer och intressenter hänvisas till SvSF.
Kontakt: www.skyttesport.se
Reviderad upplaga april 2015

Innehåll

KAP 1. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER	1
1.1 Giltighet	1
1.2 Distribution och uppdatering	1
1.3 Ansvar	1
1.3.1 Ansvar.....	1
1.3.2 Delaktighet.....	1
1.3.3 Ingrepp vid fara.....	2
1.3.4 Rapportering.....	2
1.3.5 Utredning.....	2
1.4 Skyttens eget ansvar	2
1.5 Föreningsstyrelsens ansvar vid träning och tävling	3
1.5.1 Föreningsstyrelse är verksamhetsansvarig och ansvarar för:.....	3
1.5.2 Skjutbanechef/Säkerhetschef	3
1.5.3 Skjutledare.....	3
1.5.4 Medhjälpare	4
1.5.5 Tävlingsledare.....	4
1.5.6 Funktionär.....	4
1.5.7 Vapenvakt.....	4
KAP 2. SKJUTNING PÅ SKJUTBANA	5
2.1 Allmänt	5
2.2 Skjutbaneinstruktion	5
2.3 Kulfång, mål och målanordningar samt vistelse i markörskydd	6
2.3.1 Kulfång.....	6
2.3.2 Kulfångets bredd.....	7
2.3.3 Kulfångets höjd	7
2.3.4 Säkerhetsmarginal mot underliggande markplan.....	8
2.3.5 Kulfångsvägg	9
2.3.6 Mål och målanordningar	9
2.3.7 Vistelse i markörskydd	9
2.4 Förbindelser, semafor, signaler, varningsanordningar och riskområde	10
2.4.1 Förbindelse	10
2.4.2 Semafor	10
2.4.3 Riskområde.....	10
2.4.4 Riskområde vid skjutning mot frusen mark	11
2.4.5 Riskområde vid sportingskytte på skjutbana.....	11
2.4.6 Varningsområde.....	11
2.4.7 Bestämmelser vid skjutning med stålhagel mot flygande mål.....	11
2.4.8 Bestämmelser vid skjutning med blyhagel	11
2.5 Samtidig skjutning på olika avstånd	12
2.5.1 Gevär	12
2.5.2 Pistol.....	12

2.6	Särbestämmelser för skjutning med automatvapen	13
2.6.1	Kulsprutepistol	13
2.6.2	AK 4B.....	13
2.7	Olycksfallsberedskap	13
2.8	Jaktstig.....	13
2.8.1	Jaktstig.....	13
2.9	Skjutning i mörker.....	13
2.9.1	Skjutning i mörker	13
2.10	Skjutning på viltmålsbana med kulfångsskärm/skärm.....	13
2.10.1	Allmänt.....	13
2.10.2	Kulfångsskärm	13
2.10.3	Skärm.....	13
	Kapitel 2 Bilaga 2:A.....	14
	Kapitel 2 Bilaga 2:B.....	15
	Kapitel 2 Bilaga 2:C	16
	Kapitel 2 Bilaga 2:D	17
	Kapitel 2 Bilaga 2:E.....	18
KAP 3.	SKJUTNING MOT METALL PÅ SKJUTBANA.....	19
3.1	Skjutning mot tavelställ, figurställ och mål av metall	19
3.2	Skjutning med olika vapen mot mål av metall	19
3.2.1	Skjutning med luftvapen (med anslagsenergi max 45 joule).....	19
3.2.2	Skjutning med cal .22.....	19
3.2.3	Skjutning med enhandsvapen.....	19
3.2.4	Skjutning med kulgevär och klass 1-vapen.....	20
3.2.5	Skjutning med förkortade skjutavstånd	20
KAP 4.	SKJUTNING I TERRÄNG	21
4.1	Allmänt	21
4.1.1	Definition av riskområde	21
4.1.2	Begrepp	21
4.1.3	Riskfall	23
4.1.4	Val av terräng.....	23
4.1.5	Riskavstånd i höjd med hänsyn till studs	24
4.2	Grundvärden vid riskområde för kulvapen	25
4.3	Grundvärde vid riskområde för hagelvapen	26
4.4	Reducering av riskområdets storlek	27
4.5	Skydd mot finkalibrig eld och splitter	27
4.5.1	Skydd mot finkalibrig eld.....	27
4.5.2	Skydd mot splitter	27
4.5.3	Drivanordning för rörliga mål.....	27

4.6	Field Target	28
4.6.1	Beskrivning	28
4.6.2	Klassindelning.....	28
4.6.3	Avlysning.....	28
KAP 5.	AVSPÄRRNINGAR	31
5.1	Avspärning	31
5.1.1	Tydlighet	31
5.1.2	Omfattning	31
5.1.3	Permanent avspärningsanordningar.....	31
5.1.4	Avspärning av område.....	31
5.1.5	Säkerhetsvakt vid avspärning.....	33
5.1.6	Passering av avspärrat område	33
5.2	Övervakning	33
5.2.1	Övervakning.....	33
5.2.2	Säkerhetsvakt vid övervakning	33
5.3	Avlysning/Varningsmeddelande	34
5.3.1	Meddelande	34
5.4	Signaler och varningstecken	34
5.4.1	Röd färg.....	34
5.4.2	Utformning och användning.....	34
	Kapitel 5 Bilaga 5:A.....	35
	Kapitel 5 Bilaga 5:B.....	36
KAP 6.	FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER	37
6.1	Skador	37
6.2	Buller	37
6.2.1	Hörselskydd	37
6.3	Miljö	37
6.3.1	Krut- och blygaser.....	37
6.4	Brand	37
6.4.1	Brand och explosionsrisk.....	37
6.5	Olycka/Tillbud	37
6.5.1	Olycka	37
6.5.2	Tillbud	37
6.5.3	Förebyggande åtgärder	38
6.6	Vapen- och hylssprängning	38
6.6.1	Orsaker till vapen- och hylssprängning	38
6.6.2	Förebyggande åtgärder mot vapen- och hylssprängning.....	38
6.7	Kraftledning	38
6.7.1	Åtgärder då kraftledning skadats beroende på genomförd skjutning....	38
	Kapitel 6 Bilaga 6:A.....	39
	SäkB 2015 Bilaga 1 Kontrollpunkter för egenkontroll av skjutbana	40

KAP 1. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

1.1 Giltighet

- "Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte" (SäkB) gäller för allt skytte på civila skjutbanor och i terräng med licenspliktiga vapen.
- Användande av skjutbana kräver Polismyndighetens tillstånd. Skjutning ska ske enligt villkor i miljö- och polistillstånd.
- Tillstånd för att bedriva skjutning från en permanent plats ges normalt för en tid av fem år i taget. Huvudman för skjutbanan begär om förnyat tillstånd hos Polismyndigheten.
- För skjutning i terräng krävs markägares tillstånd samt att erforderliga avspärningar och avlysningar är gjorda.
- Anläggningstekniska rådet (ATR) är ett gemensamt råd bestående av representanter ur Svenska Skyttesportförbundet (SvSF), Svenska Pistolskytteförbundet (SPSF), Svenska Jägareförbundet (SvJF), Fortifikationsverket (FortV) och Polismyndigheten.

ATR konsulteras i ärenden avseende nybyggnation, säkerhetsåtgärder, miljöfrågor och nedläggning rörande civila skjutbanor såväl utom- som inomhus.

ATR ska rådfrågas i de fall det råder tveksamheter avseende säkerhet vid planering och genomförande av skjutningar eller vid oklarheter om hur SäkB 2015 ska tolkas.

- Försvarsmakten har inte tillträde till civila skjutbanor, undantag är avtalsbanor*.
*Avtalsbana är en civil skjutbana som Fortifikationsverket tecknat avtal med för att kunna nyttjas för militärt bruk. Avtalsbana genomgår särskild besiktning av Fortifikationsverket.
- **Avsteg.** SäkB ska följas, uppstår det andra former av skytte som inte regleras i detta reglemente ska ATR rådfrågas. Den person, förening eller organisation som gör avsteg från SäkB 2015 tar fullt ansvar för gjort avsteg.

1.2 Distribution och uppdatering

- "Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte" tillhandahålls varje skyttesammanslutning som tillhör SvSF, SPSF och SvJF, övriga organisationer hänvisas till SvSF.
- Ändringar och nya bestämmelser meddelas på SVSF:s officiella hemsida www.skyttesport.se
- **Utdrag** - Eventuellt utdrag ur bestämmelserna får göras endast för viss skjutning eller för viss kortare tid. Sådant utdrag ska förses med hänvisning till moment och uppgift om datum då utdraget gjorts, samt med uppgift om giltighetstid (begränsad till viss tävling/träning).

1.3 Ansvar

1.3.1 Ansvar

Var och en har ett ständigt ansvar för sin egen och andras säkerhet.

1.3.2 Delaktighet

Alla skyttar och funktionärer ska aktivt medverka till att säkerhetsbestämmelserna följs.

1.3.3 Ingrepp vid fara

Den som upptäcker att någon bryter mot säkerhetsbestämmelserna eller som uppfattar annan fara ska omedelbart ingripa. Vid omedelbar fara kommenderas **"Avbryt"** eller **"Stopp"**.

1.3.4 Rapportering

Alla har skyldighet att rapportera brott mot säkerhetsbestämmelserna till skjutledare eller tävlingsledare, vilken sammanställer en rapport till föreningens styrelse för beslut och vidare hantering i frågan.

1.3.5 Utredning

Omständigheter som lett till olycksfall eller vapensprängning ska alltid utredas.

(Se avsnitt 6.5 och Bilaga 6: A.)

1.4 Skyttens eget ansvar

- Ensam skytt är skjutledare
- Vid all vapenhantering ska vapnet behandlas som om det vore laddat.
- Alla vapen ska hanteras i ofarlig riktning*.
- Skytt får inte handskas med vapen eller ammunition utan att känna till hur de fungerar och vilka bestämmelser som gäller för hantering. För detaljer hänvisas till respektive organisations reglemente
- Det är förbjudet att vid vapenhantering vara påverkad av alkohol eller droger.
- Ansvarig skjutledare ska utses då två eller flera skyttar skjuter samtidigt. Den som skjuter ensam är ansvarig för säkerheten på samma sätt som skjutledare.
- Vapen ska om möjligt transporteras i vapenfodral eller motsvarande till och från skjutplatsen. Vapen i vapenfodral eller motsvarande är att betrakta som att de hanteras i ofarlig riktning.
- Det är förbjudet att vidröra eller hantera en annan skytts vapen utan dennes medgivande, undantag från detta är vid tillbud och när ackrediterad domare eller jury medlem begär detta.
- Det är förbjudet att rikta ett vapen - laddat eller oladdat - mot personer eller mot annat föremål än det avsedda målet.
- Provriktning får endast ske på föreskriven plats och mot anbefallt mål.
- Före skjutning ska skytt kontrollera att loppet är fritt från främmande föremål.
- Laddning får inte ske förrän kommando "Ladda" getts från skjutledaren.
- Vapen som överlämnas av en skytt till en annan eller som förs från skjutplatsen får inte vara laddat. Vapnet ska vara oladdat och visiterat av överlämnaren och mottagaren.
- Det är förbjudet att uppehålla sig framför skytt i skjutställning.
- Vapen får inte lämnas utan tillsyn.
- Åtgärder vid klick/eldavbrott regleras inom respektive organisations reglemente

* Ofarlig riktning är mot eget mål eller mot kulfång. Skjutledare fastställer ofarlig riktning i förekommande fall.

1.5 Föreningsstyrelsens ansvar vid träning och tävling

1.5.1 Föreningsstyrelse är verksamhetsansvarig och ansvarar för:

- Att verksamheten som planeras och genomförs i föreningens regi, följer SäkB Civilt Skytte och enligt Skjutbaneinstruktion.
- Att skjutbanan/or uppfyller de krav som framgår av polismyndighetens tillstånd, (gäller oavsett om skjutbanan är egen eller förhyrd).
- Att skjutbanan har giltigt tillstånd.
- Att anmäla till kommunens miljömyndighet om skjuttider, antal skott eller buller förändras.
- Vid behov utse skjutbanechef alternativt säkerhetschef.
- Att funktionärer är kunniga och utbildade för sina uppgifter.
- Att skyttar ur föreningen har kompetensbevis, vid tävlingar där fler än föreningens egna skyttar deltar.

1.5.2 Skjutbanechef/Säkerhetschef

Skjutbanechef svarar för att:

- Föreningens skjutbana/or uppfyller säkerhetskraven, enligt gällande tillstånd.
- Utfärda och anslå skriftlig skjutbaneinstruktion ([enligt Bilaga 2](#)) för hur skjutning på skjutbanan ska äga rum.
- Föreningens exemplar av "Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte" hålls aktuell.

1.5.3 Skjutledare

- Vid all skjutning ska skjutledare utses. (Ensam skytt är skjutledare).
- Skjutledare ska vara väl insatt i skjutbaneinstruktionen och gällande säkerhetsbestämmelser och är närmast ansvarig för att åtgärder vidtas för att förebygga olyckshändelser vid skjutningen.
- Skjutledare ska ha god kännedom om den skyttegren som denne är satt att leda.
- Skjutning får endast ske på kommando från skjutledaren.

Medhjälpare som behövs för genomförandet lyder under skjutledaren.

Skjutledaren ska före skjutning:

- Kontrollerar att skjutbanan uppfyller krav enligt beviljat tillstånd.
- Kontrollera nödvändiga avlysningar, varnings- och avstängningsåtgärder.
- Vid behov informera åskådare om gällande säkerhetsbestämmelser.
- Kontrollera att riskområdet är fritt. För lerduveskytte ska skjutledare kontrollera att området fram till lerduvans huvudsakliga nedslagsplats är fri.
- Utse och avsyna skyddad plats för medhjälpare, exempelvis markörer.
- Instruera och vid behov utfärda skriftliga instruktioner till medhjälpare.
- Säkerställa att kommunikation med medhjälpare är upprättad.
- Säkerställa att larm till 112 kan ske och att utrustning för "Första hjälpen" finns tillgängligt.

Skjutledaren ska under skjutning:

- Kontrollera att skyttarna hanterar vapnen korrekt och i övrigt följer gällande regler.
- Kontrollera att skyttarna följer givna kommandon.
- Kontrollera att riskområdet är fritt.
- Kontrollera att åskådare och funktionärer uppehåller sig på anvisade platser.
- Vid eller risk för fara omedelbart kommendera ”**Avbryt**” eller ”**Stopp**”.
- Rapportera till tävlingsledaren då skjutningen med hänsyn till säkerheten har avbrutits, samt då den kan fortsätta.

Skjutledaren ska efter skjutning:

- Ge kommando för skjutningens upphörande.
- Genomföra visitation efter skjutning (innan vapnet förs bort från skjutplatsen).

1.5.4 Medhjälpare

Skjutledare utser det antal medhjälpare som behövs för att genomföra skjutning på ett säkert och reglementsenligt sätt. Medhjälpare lyder direkt under skjutledaren, instruktioner ges muntligt eller skriftligt.

1.5.5 Tävlingsledare

Vid organiserad tävling ska tävlingsledare vara utsedd. Funktionärer som behövs för tävlingens genomförande lyder under tävlingsledaren.

Tävlingsledare ansvarar för att:

- Vid behov utse säkerhetschef.
- Utse banchef eller skjutstationchef på varje plats där skjutning ska ske. Banchef och skjutstationchef har samma uppgifter som skjutledare.
- Göra nödvändiga avlysningar, samt att varnings- och avstängningsåtgärder vidtas.
- Kontrollera att olycksfallsberedskap finns (se [Kapitel 2:7](#)).
- Ordna brandberedskap då behov finns. (OBS! Vid brandfara ska tävlingsledare överväga om skjutningen ska genomföras).
- Kontrollera att tävlingens upplägg och organisation medger att tävlingen kan genomföras på ett säkert sätt.
- Kontrollera att nödvändiga skyddsanordningar uppfyller ställda krav.
- Kontrollera att kommunikation finns för säkerheten.
- Säkerställa att alla funktionärer har kunskap för att kunna verka i sin befattningsområde.
- Under skjutning ska Tävlingsledare kontrollera att säkerhetsbestämmelserna följs.

1.5.6 Funktionär

Tävlingsledare utser det antal funktionärer som behövs för att tävlingarna ska kunna genomföras på ett säkert och reglementsenligt sätt. Funktionär lyder direkt under tävlingsledaren, instruktioner ges muntligt eller skriftligt.

1.5.7 Vapenvakt

Om vapen lämnas kvar på skjutplatsen ska vapenvakt utses. Vapenvakt lyder under tävlingsledare eller skjutledare. Vapenvakt ska kontrollera att ingen utomstående närmar sig eller vidrör vapnen. Vid tävlingsformer där vapnen lämnas kvar på skjutplatsen, är det tävlingsledarens ansvar att utse vapenvakt. Anser tävlingsledare eller skjutledare att säkerhet inte kan tillgodoses ska vapnen medföras av den enskilde.

KAP 2. SKJUTNING PÅ SKJUTBANA

2.1 Allmänt

- Före det att en skjutbana nyttjas ska tillstånd sökas hos Polisen. Tillståndets varaktighet är i regel fem år. När tillståndet går ut, ska huvudman för skjutbanan i god tid (minst 4 veckor) ansöka om förnyat tillstånd. I ansökan ska framgå vad föreningen önskar skjuta med för typ av vapen och ammunition.

I samband med att tillstånd ges, sker en säkerhetsbesiktning av skjutbanan, så kallad återkommande besiktning. Säkerheten bedöms enligt SäkB Civilt Skytte. Uppfyller skjutbanan inte säkerhetskraven beläggs skjutbanan med skjutförbud.

Skjutning som inte bedrivs enligt miljö- och polistillstånd, eller i strid med skjutbaneinstruktion, är inte tillåten.

- Om banan ändras ur säkerhetssynpunkt eller att verksamheten förändras krävs en revisionsbesiktning.
- På skjutbana får kulvapen med kaliber mindre än eller lika med 17,8 mm användas (cal 0.700) – hagelvapen max cal. 12 samt slug (18,5 mm) till dessa. Svartkrutsvapen är tillåtna med kaliber upp till 25,4 mm. Polisens tillstånd reglerar vilken typ av vapen och kaliber som får användas.
- En skjutbana är inte att betrakta som en allmän plats.
- En skjutbana ska tydligt markeras med varningsskyltar och spärras av med nödvändiga avspärrningsanordningar (se [avsnitt 2.4.3](#) och [Kapitel 5](#)).
- För varje skjutbana ska skjutbanechef utses.
- Skjutbaneinstruktion ska anslås väl synligt vid skjutbanan.
- Mål ska placeras så att kulorna hamnar i avsett kulfång.
- Skjutning som bedrivs från tillfälliga skjutplatser, exempelvis från icke anlagd skjutvall är möjligt om säkerhet är enligt kapitel 2.
- För luftvapenbana där skjutning med licensbelagda luftvapen sker, ska tillstånd för skjutbanan sökas hos lokal Polismyndighet.

2.2 Skjutbaneinstruktion

Skjutbaneinstruktion anger ansvarsförhållanden, skuttider, vem som får utnyttja banan, i vilken skjutriktning och från vilka avstånd samt var målen ska ställas. Instruktionen ska också ange vilka vapen och vilken ammunition som får nyttjas. Miljö- och Polistillstånd ges utifrån den i Skjutbaneinstruktionen beskrivna verksamheten.

[Bilaga 2:A](#) Rubriker till instruktion för skjutbana

[Bilaga 2:B](#) Exempel på skjutbaneinstruktion för lerduva/sportingbana

[Bilaga 2:C](#) Exempel på skjutbaneinstruktion för gevärsbana

[Bilaga 2:D](#) Exempel på skjutbaneinstruktion för pistolbana

[Bilaga 2:E](#) Exempel på skjutbaneinstruktion för viltmålsbana

2.3 Kulfång, mål och målanordningar samt vistelse i markörskydd

Kulfångets konstruktion är beräknat på att en kula rikoschetterar maximalt 400 mils (ca 22 grader) från målet. Avsteg från konstruktionen kan göras vid Polisens tillståndsbesiktning med hänsyn till: Topografi, Bostäder, Kommunikationsleder, Friluftsversamhet, mm. Sådana avsteg dokumenteras i tillståndet.

2.3.1 Kulfång

Kulfånget är utformat med hänsyn till spridning i sida och höjd (benämns, V/Vh), typ av vapen, kaliber och skjutavstånd. Konstruktionen är också utformad efter hur mycket en projektil kan rikoschettera från sin huvudriktning (benämns Q) när den träffar målramen.

Observera! Består målmaterialet enbart av papp, masonit eller kanalplast erhålls ingen rikoschett från målet. Beräkningsvärden framgår av Tabell 2:1

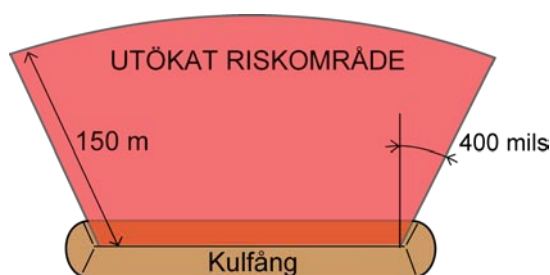
Nedanstående punkter gäller för ammunition med en kaliber upp till 17,8 mm:

- Kulfånget ska ha en lutning av minst 30 grader och bestå av 0,2–8 mm tvättat naturgrus eller bergkross 0,2–8mm. Grus/sand kan nyttjas med en maximal kornstorlek av 8 mm.
- Djupet på gruset ska vara minst 50 cm djupt och luckert. Kontrolleras med markundersökningskäpp ca 1m längd 10 mm i diameter med spetsig ända. 20cm och 50cm avstånd från spetsen ska vara märkta.
- Kulfånget ska vara fritt från vegetation.
- Kulfång ämnade enbart för homogena blykolor och slug i kaliber .22–.45 har samma bestämmelser, förutom att gruset ska vara luckert till ett minsta djup av 20 cm.
- För kulfång avsedda för helmantlade gevärskulor läggs ett utökat riskområde med 150 meter, se Bild 2:A. **Observera!** Täcks ytlagret med 50 cm sågspån, bark, flis eller motsvarande behöver inte ett utökat riskområde läggas till.
- I sida är kulfång inte dimensionerat för grova riktfel.
- Vid anläggning av alternativa kulfång ta kontakt med ATR.

Tabell 2:1

Tabell utvisande Riskvinkel för sidspridning (V) och i höjd (Vh) i mils				
Riskvinkel	Gevär, K-pist	Jaktgevär	Enhands	Hagelgevär, Slug
Sida (V)	10	10	50	10
Höjd (Vh)	5	5	60	10
Rörligt mål	-	50	100	50 Enbart slug

Bild 2:A. Utökat riskområde vid skjutbana.

2.3.2 Kulfångets bredd

Tabell 2:2. Kulfångets minsta erforderliga bredd:

Typ av bana	Kulfångets minsta utsträckning i bredd.
Pistol 25 m	≥ 3 m ömse sidor om yttre sidomål/målanordning
Pistol 50 m	≥ 3 m ömse sidor om yttre sidomål/målanordning
Gevär 50 m	≥ 3 m ömse sidor om yttre sidomål/målanordning
Gevär 100 m	≥ 3 m ömse sidor om yttre sidomål/målanordning
Gevär 200 m	≥ 3 m ömse sidor om yttre sidomål/målanordning
Gevär 300 m	≥ 3 m ömse sidor om yttre sidomål/målanordning
Viltmål 20 m	3 m ömse sidor om yttersta möjliga nedslag
Viltmål 50 m	3 m ömse sidor om yttersta möjliga nedslag
Viltmål 80 m	3 m ömse sidor om yttersta möjliga nedslag

2.3.3 Kulfångets höjd

Kulfångets höjd är dimensionerat utifrån att projektilen går horisontellt mot målets högsta del, se [Bild 2:B](#).

Om skjutplats eller målets placering medför att skjutning genomförs snett uppför, ska kulfånget dimensioneras enligt [Bild 2:C](#).

Kulfångshöjden beräknas från målets övre kant. För viltmålsbanor 80 m beräknas höjden från målets centrum.

För nyanläggningar av skjutbanor (från och med 1/1 2015) eller skjutbanor med längre avstånd mellan tavla och kulfång än 5 m, ges minsta erforderliga höjd av kulfånget beroende på avståndet mellan mål och kulfång enligt tabellen nedan. Rekommendationen är att iordningställa alla kulfång enligt tabell 2:3.

Tabell 2:3.

h = Kulfångets höjd ovanför målets övre kant, vid olika längd (L) mellan mål och kulfång.

b = Kulfångets bredd ömse sidor yttre mål, vid olika längd (L) mellan mål och kulfång.

Längd	h	b	Längd	h	B
0–3 m	1,2 m	3 m*	8 m	3,2 m	3,2 m*
4 m	1,6 m	3 m*	9 m	3,6 m	3,6 m*
5 m	2,0 m	3 m*	10 m	4,0 m	4,0 m*
6 m	2,4 m	3 m*	15 m	6,0 m	6,0 m*
7 m	2,8 m	3 m*	20 m	8,0 m	8,0 m*

*) Alternativ till att utöka kulfångsbredden är att anlägga skyddsmur, vall eller kulfångsskärm.

Minsta erforderliga kulfångshöjd är baserad på att kulan maximalt kan rikoschettera 400 mils ovankant på målet, vilket ger en vinkel av 22° mot en horisontell kulbana.

Erforderlig kulfångshöjd (h) beräknas då enligt följande $h = L \times \tan(22^\circ)$ där L är längden från målets övre kant horisontalt till kulfångets främre del, se Bild 2:B.

Tjockleken på kulfångets högsta del ska vara enligt [avsnitt 2.3.1](#).

Bild 2:B. Horisontell kulbana

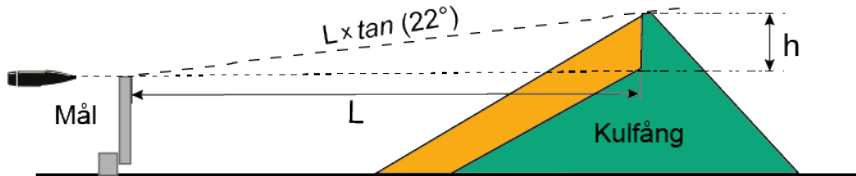
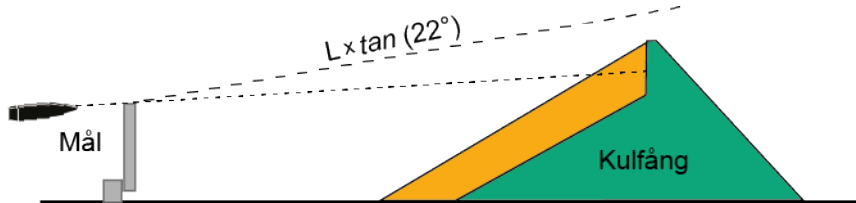

Bild 2:C. Kulbanan inte horisontell, risk för rikoschett över kulfånget

2.3.3.1 Minsta kulfångshöjd för enhandsvapen

Tabell 2:4. Kulfångets minsta erforderliga höjd för enhandsvapen:

Skjutavstånd	Kulfångshöjd
0–25 m	1,5 m ovanför övre del av målet. (60 mils). OBSERVERA! Är avståndet ≥ 4 m mellan mål och kulfång ska höjden på kulfånget vara enligt avsnitt 2.3.3 .
25–50 m	3 m ovanför övre del av målet. (60 mils). OBSERVERA! Är avståndet ≥ 8 m mellan mål och kulfång ska höjden på kulfånget vara enligt avsnitt 2.3.3 .

Ett i övrigt tillförlitligt kulfång är inte med säkerhet pålitligt när gruset i kulfånget blivit sönderskjutet och/eller fruset. Se [avsnitt 2.4.4](#).

2.3.4 Säkerhetsmarginal mot underliggande markplan

Nivåskillnaden mellan siktlinje och framförvarande skjutvallar eller terrängföremål från skytt till målfigurs mitt ska vara minst 0,5 m.

2.3.5 Kulfångsvägg

Till kulfångsvägg räknas kulfång där mål är placerade i anslutning till vägg eller motsvarande, med ett icke igenomskjutbart material. För dessa kulfångsväggar erhålls ingen rikoschett (Q) om målet är placerat ≤ 1 m från väggen. Höjden på kulfånget räknas från målets mitt, enligt [tabell 2:3](#).

2.3.6 Mål och målanordningar

Mål får placeras endast i därför avsedda målställningar. Målmaterial bör vara av trä, papper, plast eller motsvarande. Mål och målramar bör vara av kvistfritt fyrkantsvirke och hopsatta med spik, skruv, lim eller träplugg. För målramar ska skruv och spik fästas från baksidan för att minimera rikoschettrisen.

2.3.7 Vistelse i markörskydd

Det är tillåtet att vistas i markörskyddet under pågående skjutning, när markörskyddets tjocklek uppfyller kraven enligt [avsnitt 4.5.1](#).

Tillfällig vistelse (för omflyttning av målmaterial) är i regel möjlig upp till högst 1,5 m bortom tavelställena om marken där ligger i samma plan eller är lägre än framför tavelställena. Lokala bestämmelser ska finnas i instruktionen för respektive skjutbana.

2.4 Förbindelser, semafor, signaler, varningsanordningar och riskområde

2.4.1 Förbindelse

Då personal befinner sig i markörskyddet ska signalförbindelse finnas mellan skjutplatsen och markörskyddet.

2.4.2 Semafor

- Semafor ska finnas vid skjutbanor utrustade med markörskydd, varifrån semaforen ska kunna vridas.
- Semafor som är placerad i riskområde, ska placeras minst 3 m inom kulfångets sida.
- Ska vara tillverkad av fyrkantsvirke. Semaforen målas röd på ena sidan och grön på den andra. Den röda sidan förses med ett vitt diagonalt kryss. Semafor eller stång ska inte vara tillverkad i metall.
- Semaforens storlek anpassas i förhållande till skjutbanans maximala skjutavstånd, vid skjutning på 300 m bör diametern vara minst 80 cm.
- Då skjutbanan inte används eller då arbete i kulfånget sker ska semaforens röda sida vara vänd mot skjutplatsen.
- Skjutbanor från 100 m som inte är utrustade med markörskydd (ex. elektroniska skjutbanor) bör vara utrustade med semafor för att uppmärksamma om eventuellt arbete pågår.

2.4.2.1 Signaler med semafor från markörskyddet

Signal	Betydelse
Röd sida vänd mot skjutplatsen/röd lampa	Skjutning eller laddning får inte ske.
Grön sida vänd mot skjutplatsen/grön lampa	Skjutning får ske.
Semaforen vrids upprepade gånger varvid den röda sidan huvudsakligen är vänd mot skjutplatsen. Grön lampa växlar till Rött sken under skjutning	Avbryt - eld upphör eller stopp. Patron ur - visitation efter skjutning.

2.4.3 Riskområde

- Riskområdets storlek sträcker sig 3 m på ömse sidor om de yttersta skjutplatserna och i en linje fram till kulfångets yttersta motsvarande del.
- Riskområdet ska vara fritt från vegetation och hinder som kan ge rikoschetter.
- Byggnader som målbodas, maskinhus belägna i riskområdet kläs av icke rikoschetterande material.
- Vid lerduveskytte är riskområdets storlek utsträckt till haglens maximala räckvidd, se [tabell 4:3](#).
- Angivna mått på ett riskområde är inte bestämt med tanke på grova riktfel eller vådaskott.
- Riskområde räknas som avspärrat när en eller flera av följande åtgärder är vidtagna: Varningsskyltar anslagna, eventuella avstängningsbockar och bommar utsatta. Jämför [avsnitt 5.1.4](#).

2.4.4 Riskområde vid skjutning mot frusen mark

Vid långvarig kyla bildas tjäle i kulfånget. Lämpliga åtgärder för att hindra tjälbildning kan vara att salta/isolera/luckra upp kulfångsfyllningen. Bedöms dessa åtgärder inte vara tillräckliga, får skjutning endast genomföras om skjutbanans riskområde utökas och avlyses som vid fältskjutning. Då ska riskfall II användas. Se [avsnitt 4.1.3](#).

2.4.5 Riskområde vid sportingskytte på skjutbana

När compact sporting bedrivs på en skjutbana (ex skeetbana) ska banan vara godkänd för detta skytte och detta ska framgå av polisens tillstånd och i skjutbaneinstruktionen. Kastarna ska då placeras så att skjutbanans skjutgränser (se [avsnitt 4.1.2](#)) inte överskrids. Skjutgränserna ska vara tydligt utmärkta.

2.4.6 Varningsområde

Varningsområdet sträcker sig minst 5 m utanför riskområdet. Varningsområde märks upp med varningsskyltar. Vid dålig överskådlighet exempelvis i tät skog ska gränsen kompletteras med staket. Som alternativ för staket kan underkvistning och röjning av markvegetation göras. När varningsområdet är mindre än 5 m utanför riskområdet kompletteras skyltning med staket. Varningsskyltarna ska placeras så tätt att den som närmar sig området samtidigt ska kunna se minst två varningsskyltar.

Bild 2:D. Varningsskylt.

Röd bård
Gul botten
Svart text

2.4.7 Bestämmelser vid skjutning med stålhagel mot flygande mål

- Målen och målanordningarna får inte vara av metall eller annat rikoschetterande material.
- Riskområde enligt [Kapitel 4](#).
- Ingen personal får vistas i maskinhus.
- Ömtålig målmateriel bör skyddas med frontalskydd.
- Målet ska manövreras av personal som befinner sig bakom skytten.
- Skyddsglasögon ska bäras av skytt, provledare och andra som befinner sig på kortare avstånd än 30 m från målet.

2.4.8 Bestämmelser vid skjutning med blyhagel

- Personal får vistas i maskinhus om de bär skyddsglasögon.
- Riskområde enligt [Kapitel 4](#).

2.5 Samtidig skjutning på olika avstånd

2.5.1 Gevär

Skjutning får ske samtidigt på olika avstånd på skjutbana, dock endast mot stillastående mål. Möjlig samskjutning ska framgå av Skjutbaneinstruktionen och det ska tydligt framgå från vilka platser och avstånd det är möjligt.

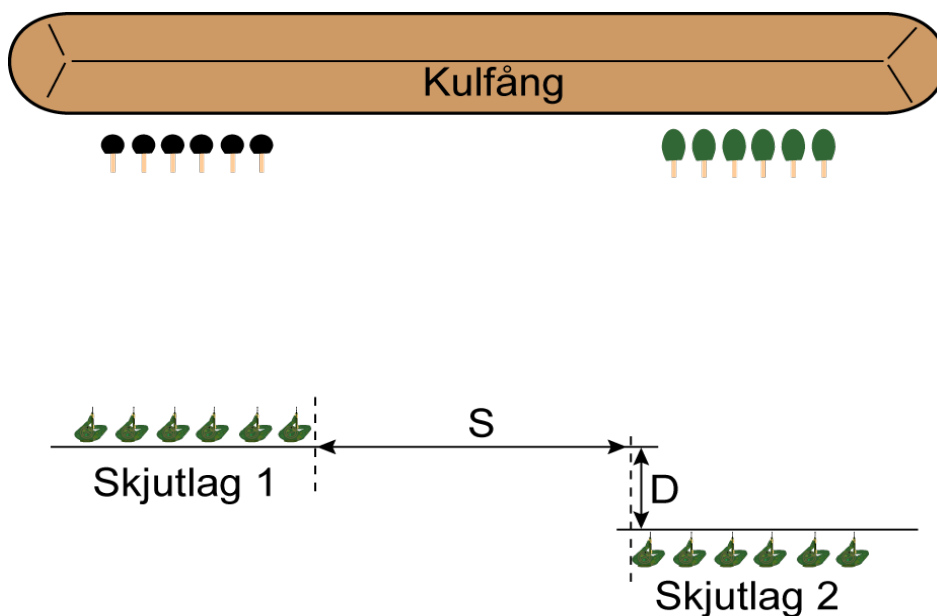
Säkerhetsavstånd i sida är 100 mils dock minst tio meter.

2.5.2 Pistol

Skjutning får ske samtidigt på olika avstånd på skjutbana, dock endast mot stillastående mål. Möjlig samskjutning ska framgå av Skjutbaneinstruktionen och det ska tydligt framgå från vilka platser och avstånd det är möjligt.

Säkerhetsavståndet i sidled mellan skyttarna ska vara mer än eller lika med avståndet i djupled mellan skyttarna, $S \geq D$. Se Bild 2:E nedan.

Bild 2:E. Säkerhetsavstånd i sidled vid skjutning med pistol

Säkerhetsavstånd i sidled
 $S > \text{eller} = D$

2.6 Särbestämmelser för skjutning med automatvapen

2.6.1 Kulsprutepistol

Vid skjutning i liggande ställning ska skjutning ske skott för skott. I liggande skjutställning laddas vapnet med det antal patroner som fordras för respektive serie. Vid skjutning i sittande, knästående och stående ställning ska vapnet laddas med en patron i taget.

2.6.2 AK 4B

Skjutning ska ske skott för skott och vapnet ska laddas med det antal patroner som fordras för respektive serie.

2.7 Olycksfallsberedskap

- Sjukvårdsutrustning ska finnas tillgängligt på eller intill skjutplats.
- Skjutledare/skjutstationschef ska säkerhetsställa att sjuktransport kan tillkallas.

2.8 Jaktstig

2.8.1 Jaktstig

Jaktstigar kan anläggas inom skjutbana. Huvudskjutriktningen för de olika stationerna ska vara i ordinarie skjutriktning. Bredden på kulfånget ska vara 1 m på ömse sidor om målet. Höjd på kulfånget enligt [avsnitt 2.3.3](#). Vid skjutning med stålhagel i terräng hänvisas till [Tabell 4:2](#). Jaktstigar som placeras utanför ordinarie skjutbana eller där skjutriktningen inte är ordinarie skjutriktning avlyses som vid fältskjutning, se [Kapitel 4](#).

2.9 Skjutning i mörker

2.9.1 Skjutning i mörker

Skjutning ska ske i god sikt, i dagsljus med skjutbanebelysning eller motsvarande.

Undantag: Skjutning i mörker får endast ske vid inskjutning av jaktvapen för jakt. Vid inskjutning, ska då vänster och höger skjutgräns märkas ut med fast sken. Semafor ska kompletteras med röd lampa, alternativt belysas. Skjutning på skjutbana under mörker rekommenderas inte, då det omöjliggör att kontrollera hela riskområdet. Kontroll av skjutbaneinstruktionen ska ske för att kontrollera att inga restriktioner föreligger.

2.10 Skjutning på viltmålsbana med kulfångsskärm/skärm

2.10.1 Allmänt

Viltmålsbana kan bestå av kulfångsskärm alternativt skärm. Skärmarnas syfte är att skärma av målet från insyn.

2.10.2 Kulfångsskärm

Kulfångsskärmens ska vara av ej genomskjutbart material och inte ge upphov till rikoschetter. Längden ska vara minst 4 m för 80 m-, 2,5 m för 50 m- och 1 m för 20 meters viltmålsbana. Kulfångets höjd och bredd enligt [tabell 2:3](#).

2.10.3 Skärm

Skärm är genomskjutbar och ger upphov till rikoschetter, kulfångets höjd och bredd ska anpassas för att fånga upp rikoschetter från såväl målet som från skärm.

Kapitel 2 Bilaga 2:A

Rubriker som ingår i instruktion för skjutbana

Punkter inom parantes inget krav

A Bestämmelsernas giltighet

- 1 Tillståndstid
- 2 Ansvarig styrelseledamot/ordförande, namn och telefon
- 3 Skjutbanechef, namn och telefon
- 4 (Koordinater)

B Allmänna bestämmelser

- 1 Tillåtna skjuttider
- 2 Dagar med skjutförbud
- 3 Berättigade att använda banan
- 4 (Ev. tider för avläggande av kompetensprov)

C Bestämmelser för vapen, ammunition m.m.

- 1 Tillåtna vapen
- 2 Tillåtna kalibrar
- 3 Tillåtna skjutplatser
- 4 (Tillåtna mål och målanordningar)
- 5 (Eventuella förbud mot viss ammunition)

D Säkerhetsföreskrifter

- 1 Avspärningar
- 2 (Skjutning på olika avstånd samtidigt)
- 3 (Markörers vistelse i markörskydd)
- 4 (Bestämmelser angående skjutledare)

E Ordningsföreskrifter/miljövård

- 1 (Hylsor, emballage, källsortering)
- 2 (Målmateriel, bodar och förvaringsutrymmen)
- 3 (Sanitära anordningar)
- 4 (Parkering)

F Olycksfallsberedskap

- 1 (Sjukvårdsberedskap och materielens placering)
- 2 (Brandmaterielens placering)
- 3 (Telefonsamband ska kunna upprättas)

G Datum och underskrift

Kapitel 2 Bilaga 2:B

Exempel på skjutbaneinstruktion för lerduvebana/sportingbana

1. **Banan ägs av Grennys Jakttskytteklubb**, får även disponeras av Norra Knivsta Jaktvårdskrets avd. 03-01. Tillståndet gäller till 2019-01-01.
Ansvarig styrelseledamot är: Connie Säker, Skeetvägen 8, 888 88 Trapptora
Tfn: 0123/456 78, Mob: 070-234 55 66
2. **Skjutbanechef är:** Kjell Arnesson, Lerduvevägen 10, 777 77 Måltora
Tfn: 099/123 45, mobil tfn 070-12 34 56
3. **Berättigade att använda banan** är medlemmar i Grennys Jakttskytteklubb och medlemmar i Norra Knivsta Jaktvårdskrets samt deltagare i samband med tävlingar och träningar organiserade av dessa klubbar.
Koordinater/adress: N56 41,384 E12 50,560 Staelsbovägen 1
4. **Tillåtna skjuttider är:** Måndag-Fredag 1700–2100, Lördagar 0800–1700
Övrig tid enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
5. **Vid skjutning** ska samtliga deltagare anmäla sig till skjutledaren.
6. **Tillåtna vapen är** endast slätborrade hagelvapen max. kal. 12.
7. **Tillåten ammunition är** stålhagelskott 24g max US.nr.7.
8. **Tillåtna skjutplatser är** anvisade skjutplattor.
9. **Skjutledare** ska utses när två eller flera skyttar skjuter samtidigt. Ensam skytt har själv skjutledaransvar.
10. **Sjukvårdsmateriel** (bland annat första förband) finns i skjutkur. Ambulans tillkallas genom larmnumret 112.
11. **Tillåtna mål är** lerduvor kastade ifrån avsedda kastare på skeet-, nordisk trap- och dubbeltrapbana, med inställningar enligt regelbok från Svenska Skyttesportförbundet. Enskild kastare för jägarexamen är också tillåten, med inställning i samma riktning som övriga kastare.
12. **Vid skjutning** mot duvor från flyttbara kastare (compact sporting) ska skjutledare kontrollera att banans skjutgränser inte överskrids, oavsett skjutplats.
13. **Skjutgränser och riskområdesgränser** ska vara tydligt utmärkta i terrängen.
Grennys Jakttskytteklubb 2015-01-01

.....
Connie Säker
Säkerhetschef

.....
Kjell Arnesson
Skjutbanechef

Kapitel 2 Bilaga 2:C

Exempel på skjutbaneinstruktion för gevärsbana

1. **Banan ägs av Tibble skyttegille**, men får även disponeras av Tengby Skf. Tillståndet gäller till 2019-01-01.
2. **Ansvarig styrelseledamot är:** Kim Säker Prickvägen 8. 999 99 Taveltorp
Tfn: 0123/456 78, mobil 070-234 55 66
3. **Skjutbanechef är** Erna Wester Skyttevägen 10 777 77 Tibble
Tfn: 090-543 21, mobil tfn 070-12 34 56
4. **Berättigade att vistas på banan är** endast medlemmar i ovanstående föreningar. Övriga skyttar enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
5. **Tillåtna skjuttider är** Måndag–Fredag 0800–2100
Lördagar 0800–1700
Övrig tid enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
6. **Koordinater/adress:** N56 41,384 E12 50,560 Staelsbovägen 1
7. **Tillåtna vapen är** endast 6,5mm gevär och kpist. Vid skjutning med kpist endast patronvis eld. I knästående, sittande och stående skjutställning får laddning av kpist ske med endast en patron i taget.
8. **Tillåtna skjutplatser är** endast skjuthall och färdigställda skjutvallar.
Minsta skjutavstånd är:.....
9. **Samtidig skjutning** får ske på 200 och 300m med 20m lucka. På övriga avstånd är samtidig skjutning förbjudet.
10. **Skjutledare** ska utses när två eller flera skyttar skjuter samtidigt. Ensam skytt har själv skjutledaransvar.
11. **Sjukvårdsmateriel** (bland annat första förband) finns i skjuthallen på 300 m samt i markörskyddet (där tavlorna finns). Ambulans tillkallas genom larmnumret 112.
12. **Skjutledare** ska ha samband med telefon/mobiltelefon
13. **Tillåtna mål och målplaceringar är** tavlor som ska placeras i tavelställena. Figurer får placeras i anslutning mot kulfånget dock inte hitom tavelställena. Avstånd mellan kulfångets övre kant och figurens centrum minst 3 m. Skjutning mot mål av metall är förbjudet.
Tibble skyttegille 2015-01-01

.....
Kim Säker

.....
Erna Wester

Kapitel 2 Bilaga 2:D

Exempel på skjutbaneinstruktion för pistolbana

1. **Banan ägs** av Knallhults kommun. Den disponeras av de föreningar som tillhör kommunens samskytteorganisation. Banans tillstånd är utställt på Prickens pistolskytteklubb, som är huvudansvarig för banan inför samskyttet. Prickens Pk är medlem i SPSF, tillståndet gäller till 2019-01-01.
2. **Ansvarig styrelseledamot är:** Kurt Knall, Tavelvägen 8, 999 99 Moratorp
Tfn: 0123/456 78, Mob 070-234 55 66
3. **Skjutbanechef:** Bodil Ek, Skyttevägen 12, 930 01 Knallhult
Tfn: 0508-23 00 63. Mob: 070-123 45 67
4. **Berättigade att vistas på banan är:** Endast medlemmar i föreningar, tillhörande samskytteorganisationen samt deltagare från inbjudna föreningar i samband med tävlingar och träningar.
5. **Koordinater/adress:** N56 41,384 E12 50,560 Staelsbovägen 1
6. **Tillåtna skjuttider:** Måndag–Fredag kl. 1000–2000 och Lördag kl. 1000–1700.
Övrig tid enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
7. **Tillåtna vapen:** Skjutning får endast ske med pistoler och revolverar i kaliber.22 LR–.45. Magnumladdning är tillåten.
8. **Tillåtna skjutplatser:** Skjutning får ske från anlagda vallar på 25 m och 50 m, och anvisade platser mellan dessa vallar. Minsta skjutavstånd är: .....
Samtidig skjutning får inte ske från olika avstånd.
9. **Tillåtna skjutriktningar:**
Vid precisionsskjutning och fältskjutning: Se målplaceringar nedan.
10. **Skjutledare:** När två eller flera skyttar skjuter samtidigt ska en av dem vara utsedd till skjutledare och ha skjutledaren ansvar. Ensam skytt har själv skjutledaransvar.
11. **Sjukvårdsutrustning:** Första förband finns i målboden. Ambulans tillkallas genom larmnumret 112.
12. **Tillåtna mål och målplaceringar:** Mål får placeras endast i därför avsedda ställ eller direkt i kulfånget eller på marken omedelbart hitom målställena. Ytterfigurerna ska sättas med minst 3 m avstånd från kulfångets ytterkanter. (V och H skärm). Om metallmål används ska dessa vara placerade i en ram av 25mm trävirke. Skjutning får endast ske mot av föreningsstyrelse godkänd målmateriel.

På uppdrag av Samskytteorganisationen och Prickens Pistolskytteklubb 2015-01-01

Kurt Knall
Säkerhetschef

Bodil Ek
Skjutbanechef

Kapitel 2 Bilaga 2:E

Exempel på skjutbaneinstruktion för viltmål

1. **Banan ägs** av Älghults kommun. Den disponeras av de föreningar som tillhör kommunens samskytteorganisation. Banans tillstånd är utställt på Älgens jaktskytteklubb (ÄSK), som är huvudansvarig för banan inför samskyttet. ÄSK är medlem i SvJF, tillståndet gäller till 2019-01-01
2. **Ansvarig styrelseledamot är:** Carla Bäver, Hjortvägen 8, 999 99 Älgared
Tfn: 0123/456 78, Mob 070-234 55 66
3. **Skjutbanechef:** Bea Ek, Skyttevägen 12, 930 01 Knallhult
Tfn 0508-230063. Mob 070-123 45 67
4. **Berättigade att använda banan:** Endast medlemmar i föreningar tillhörande samskytteorganisationen samt deltagare från inbjudna föreningar i samband med tävlingar och träningar.
5. **Koordinater/adress:** N56 41,384 E12 50,560 Staelsbovägen 1
6. **Tillåtna skjuttider:** Måndag–Fredag kl. 1000–2000 och Lördag kl. 1000–1700.
Övrig tid enligt överenskommelse med skjutbanechefen.
7. **Tillåtna vapen:** Kulvapen med kaliber upp till 9,3 mm.
8. **Tillåtna skjutplatser:** Skjutning får ske från anlagda vallar på 50 m och 80 m men även från platser mellan dessa vallar.
9. **Tillåtna skjutriktningar:**
Vid precisionsskjutning: Endast mot tavla som motsvarar skyttens plats.
10. **Skjutledare:** När två eller flera skyttar skjuter samtidigt ska en av dem vara utsedd till skjutledare och ha skjutledares ansvar. Ensam skytt har själv skjutledaransvar.
11. **Sjukvårdsutrustning:** Första förband finns i målboden. Ambulans tillkallas genom larmnumret 112.
12. **Tillåtna mål och målplaceringar:** Mål får placeras endast i därför avsedda ställ eller direkt i kulfånget eller på marken omedelbart hitom målställena. Dock ska avståndet från målets centrum och kulfångskränet vara minst 2 m. Skjutning får endast ske mot av föreningsstyrelse godkänd målmateriel.

På uppdrag av Samskytteorganisationen och Älgens jaktskytte klubb 2015-01-01

Carla Bäver
Säkerhetschef

Bea Ek
Bancheff

KAP 3. SKJUTNING MOT METALL PÅ SKJUTBANA

3.1 Skjutning mot tavelställ, figurställ och mål av metall

Vid skjutning mot mål eller målställningar av metall beräknas riskvinkeln för studs (Q) till 1000 mils, (60°). Detta innebär att en kula kan avvika utanför det befintliga kulfånget, såväl i sida som i höjd.

Skyddas mål eller figurställ av en ram, beräknas riskvinkeln för studs (Q) till 22 grader (400 mils) som för ordinarie kulfång. Ram ska då vara max 20 cm högre och max 20+20 cm bredare än målet. Djupet ska vara minst lika med halva målets höjd, dock minst 30 cm.

Ramen ska vara tillverkad av minst 25 mm* virke och placeras med framkant 10 cm hitom målet. Kan detta inte tillgodoses ska riskområde som vid fältskjutning avlysas, se [Kapitel 4](#).

Det åligger Skjutledaren att vid skjutning mot stålmål utöver vad som sägs i [avsnitt 1.5.3](#) kontrollera skyddsramar och målets ytstruktur.

25 mm* gäller endast vid rent och friskt trä. Annat material med motsvarande skyddseffekt är tillämbart.

3.2 Skjutning med olika vapen mot mål av metall

Då risk för kraftig återstuds föreligger vid skjutning mot metall mål är minsta tillåtna skjutavstånd för de olika vapentyperna enligt följande.

3.2.1 Skjutning med luftvapen (med anslagsenergi max 45 joule)

Minsta tillåtna skjutavstånd är 10 meter. Riskområde för splitter finns i en radie på 7 meter från målet i sida och höjd. Finns ram runt målet tas enbart hänsyn till splitter hitom målet.

Det är inte tillåtet att skjuta på ordinarie luftvapenbana inomhus. Se [avsnitt 2.1](#).

3.2.2 Skjutning med cal .22

Minsta tillåtna skjutavstånd är 15 meter.

Riskområde för splitter finns i en radie på 15 meter från målet. Riskområde för splitter finns i en radie på 15 meter från målet i sida och höjd. Finns ram eller sidoskydd och snedställt tak enligt Svenska Skidskytteförbundets måttbok tas enbart hänsyn till splitter hitom målet.

Vid skjutning med cal .22 har det framkommit att fragment av kulan kan spåras upp till 25 meter. Skyddsglasögon bör användas vid skytte mellan 15–25 meter.

3.2.3 Skjutning med enhandsvapen

Minsta tillåtna skjutavstånd är 15 meter. Riskområde för splitter finns i en radie på 15 meter från målet i sida och höjd. Finns ram runt målet tas enbart hänsyn till splitter hitom målet.

3.2.4 Skjutning med kulgevär och klass 1-vapen

Minsta tillåtna skjutavstånd är 50 meter. Riskområde för splitter finns i en radie på 50 meter från målet i sida och höjd. Finns ram runt målet tas enbart hänsyn till splitter hitom målet.

3.2.5 Skjutning med förkortade skjutavstånd

Förutsättning för att genomföra skjutningar med förkortade skjutavstånd är att nedanstående villkor uppfylls:

- Skyddsglasögon är obligatoriskt för alla som vistats på skjutbanan. Skyddsglasögon enligt SS-EN 166 eller motsvarande standard rekommenderas.
- Metallmåls träffyta ska vara helt plan, max avvikelse 1,0 mm. Om målet har gropar djupare än 1,0 mm får målet inte användas närmare än 50 meter från skytten.
- Metallmål för enhandsvapen, minst 8 mm tjockt material, hårdhet minst 480 Brinell, t ex SSAB Hardox 500 eller motsvarande.
- Metallmål för kulgevär, minst 10 mm tjockt material, hårdhet minst 480 Brinell, t ex SSAB Hardox 500 eller motsvarande.
- Framåtfallande metallmål ska eftersträvas.

Förkortade skjutavstånd:

Hagelvapen (endast blyhagel)	5 m
Hagelvapen med slug	40 m
Enhandsvapen	7 m
Enhandsvapen med blykula ("gas check" ej tillåten), $V_0 = 125\text{--}305$ m/s	5 m
Gevär med blykula i revolverkalibrar .32–.45 ("gas check" ej tillåten, $V_0 = 125\text{--}430$ m/s)	7 m
Gevär kaliber .22 LR	5 m
Luftpistol	3 m

KAP 4. SKJUTNING I TERRÄNG

4.1 Allmänt

När skjutning sker i terräng exempelvis vid fältskytte och vid jaktstig, ska skjutningen omges av ett Riskområde.

4.1.1 Definition av riskområde

Riskområde är det område där skador kan uppstå vid skjutning. Riskområdet är dimensionerat så att personer utanför riskområdet inte skadas. Områdets begränsningslinjer kallas riskgränser. Under skjutning får ingen uppehålla sig inom riskområdet.

Undantag är markörer i markörskydd.

- Vid beräkning av riskområdets storlek förutsätts att kulan/hagel slår ner i närheten av målet och därefter avviker i sida, höjd eller längd.
- Placeras målen så att kulorna inte träffar marken i närheten av målet, exempelvis på backkrön, bestäms borte skjutgränsen av riskområdet till den maximala skottvidden. ([Tabell 4:1](#)).

4.1.2 Begrepp

Mils (tidigare beteckning streck)

FM metod för lägesanvisning har övergått till UTM/WGS 84*. Numera indelas ett helt varv i 6400 mils. (*Universal Transverse Mercator/ World Geodetic System 1984)

En grad i en cirkel indelad i 360 grader är 17,7mils.
Med detta som grund används nedanstående omvandling från mils till grader:
1000 mils ca 60 grader, 400 mils ca 22 grader, 200 mils ca 12 grader, 100 mils ca 6 grader.

Tabell utvisande bredden m.h.t antal mils och avstånd

Mils/avstånd	10 m	25 m	50 m	80 m	100 m	200 m	300 m
5 mils är	5 cm	12,5 cm	25 cm	40 cm	50 cm	1 m	1,5 m
10 mils är	10 cm	25 cm	50 cm	80 cm	1 m	2 m	3 m
20 mils är	20 cm	50 cm	1 m	1,6 m	2 m	4 m	6 m
60 mils är	60 cm	1,5 m	3 m	4,8 m	6 m	12 m	18 m
100 mils är	1 m	2,5 m	5 m	8 m	10 m	20 m	30 m
200 mils är	2 m	5 m	10 m	16 m	20 m	40 m	60 m
400 mils är	4 m	10 m	20 m	32 m	40 m	80 m	120 m
1000 mils är	10 m	25 m	50 m	80 m	100 m	200 m	300 m

Skjutgräns

Skjutgränser (vänster, höger, hitre, borte) inramar skjutområdet, och markerar den yttersta tillåtna inriktning av vapnets (kärnlinjen) i sida och längd (höjd).

Maximal skottvidd $D_{\max}$

Maximala skottvidden är det största avståndet som kan erhållas mellan mynning och nedslagspunkten med ett visst vapen, viss kula/hagel. $D_{\max}$ erhålls vid en viss elevation som är unik för varje kombination av vapen och ammunition. Med finkalibriga vapen uppnås $D_{\max}$ vid ungefär 35 graders elevation. $D_{\max}$ -värden framgår av [Tabell 4:1](#).

Skjutavstånd (A)

Skjutavstånd är det vågräta avståndet mellan vapen och mål.

Största ($A_{\max}$) och minsta ($A_{\min}$) tillåtna skjutavstånd är avståndet från vapnet till skjutområdets* bortre respektive hitre gräns.

*skjutområde = område med grå färg i [Tabell 4:1](#)

$A_{\max}$ ($A_{\min}$)-värden bestäms av tävlingsledare/banläggare.

Riskavstånd i längd (h)

Riskavstånd i längd är avståndet (radien) från vapnet till riskområdets bortre gräns.

Riskavstånd för nedslag bortom skjutområdet (l)

Är det avstånd bortom figurerna, vilket det finns risk för nedslag på grund av spridningen och osäkerheten vid bestämning av avståndet samt på grund av studs.

l-värden framgår av [Tabell 4:1](#).

Riskavstånd för nedslag hitom skjutområdet (f)

Inom riskavståndet för nedslag hitom skjutområdet finns det risk för nedslag på grund av spridningen och osäkerheten vid bestämning av avståndet. Riskavståndet för nedslag hitom skjutområdet (**f**) utgår alltid från $A_{\min}$ och beräknas från fall till fall. Vid bedömning bör hänsyn tas bland annat till om kulan/hagel genom terrängens formation och/eller genom för lågt vald riktpunkt kan träffa marken avsevärt hitom $A_{\min}$.

Riskvinkel för sidspridning (V)

Riskvinkeln för sidspridning är den vinkel, utanför skjutgränserna i sida, där det finns risk för nedslag. V är för allt civilt skytte i terrängen 100 mils.

Riskvinkel för studs (Q)

Är den vinkel som anger riskgränsens med hänsyn till eventuell sidavvikelse hos kulan/hagel efter studs. Q-värden framgår av [Tabell 4:1](#).

Riskavstånd i sida för studs av kula (c)

Riskavståndet i sida för studs av kula/hagel anger avståndet vinkelrätt ut från riskvinkeln i sida till den punkt där riskvinkeln för studs övergår till att bli parallell med riskvinkeln för sidspridning. Värden för c framgår av [Tabell 4:1](#).

Studs (rikoschett)

Med studs (rikoschett) menas att kulan/hagel eller delar av dessa vid anslag i marken, vatten, is, träd, buskar, grenar, målanordningar m.m. inte blir kvar på anslagsplatsen utan fortsätter, i ändrad riktning och med lägre hastighet. Avvikelse upp till 60 grader (1000 mils) kan förekomma och storleken beror på bl.a.

- Målet och markens beskaffenhet, kulan/hagelns form, anslagshastighet och anslagsvinkel.
- Studs och studsinkel kan i regel inte förutsägas, dock inträffar studs oftare vid anslag i hårda material än i mjuka.
- Återstuds (180 grader) kan förekomma, eller flera 60 graders studs i följd.
- Vid skjutning mot mark uppstår inte studs då nedslagsvinkeln överstiger 30 grader och anslagshastigheten understiger 400 m/s. Vid skjutning mot vatten uppstår inte studs då nedslagsvinkeln överstiger 25 grader och signifikanta våghöjden är mindre än 2 m.

4.1.3 Riskfall

Riskavstånd för studs i sida, längd och höjd beräknas enligt tre riskfall. Vid fastställande av riskfall ska en sammanvägning av markunderlag och målets beskaffenhet ske.

Riskfall fastställs enligt följande tabell. (Kaliber mindre än 20 mm.)

Vatten eller is	Metall, betong, stenig eller tjälad mark	Övrig mark
Riskfall I	II	III

Är marken snötäckt räknar man med riskfall för beskaffenheten på underliggande mark.

4.1.4 Val av terräng

- Riskområde ska avlysas vid skjutning i terräng (fältskjutning).
- Vid skjutning på skjutbana där skjutning är tänkt att genomföras på ett sätt som inte tillståndet för skjutbanan medger, ska skjutningen omges av ett Riskområde.
- Vid skjutning utanför skjutbana ska alltid markägarens tillstånd skaffas.
- Tävlingsledare är skyldig att förvissa sig om att korrekt riskområde är beräknat.
- Terräng ska om möjligt väljas så att kraft- och telefonledningar inte går igenom riskområde. Vid osäkerhet kontakta innehavarna av kraft- respektive teleledningarna eller Svensk Energi.
- Inför en fältskjutning är det lämpligt att på en bild eller kartskiss ange det totala område som innefattar skjutstationernas riskområden.
- Vid planering av skjutning bör inte enskild stations riskområde sammanfalla med närliggande stations målplats. Om så är fallet ska markeringen samordnas mellan dessa stationer.
- Patrullstigen mellan stationerna får inte passera någon del av riskområdet. Banläggaren ska tydligt märka ut vilken väg skyttarna ska gå mellan respektive station.

Länsstyrelsens tillstånd krävs om planerad skjutning påverkar det allmänna vägnätet och eller allmänt vatten. **OBS! Tillstånd för sådan verksamhet kräver lång framförhållning.**

4.1.5 Riskavstånd i höjd med hänsyn till studs

Vid skjutning då kula/hagel (splitter) når en höjd av **mer än 150 m** över marken eller då studs från en kula/hagel eller splitter når samma höjd uppstår risk för vådabeskjutning av flyg. Vid dessa tillfällen ska även luftutrymmet avlysas. Fältskjutning nära flygplats bör undvikas. I tveksamma fall ska flygtrafikledning (ATS) kontaktas vid planering av fältskjutning.

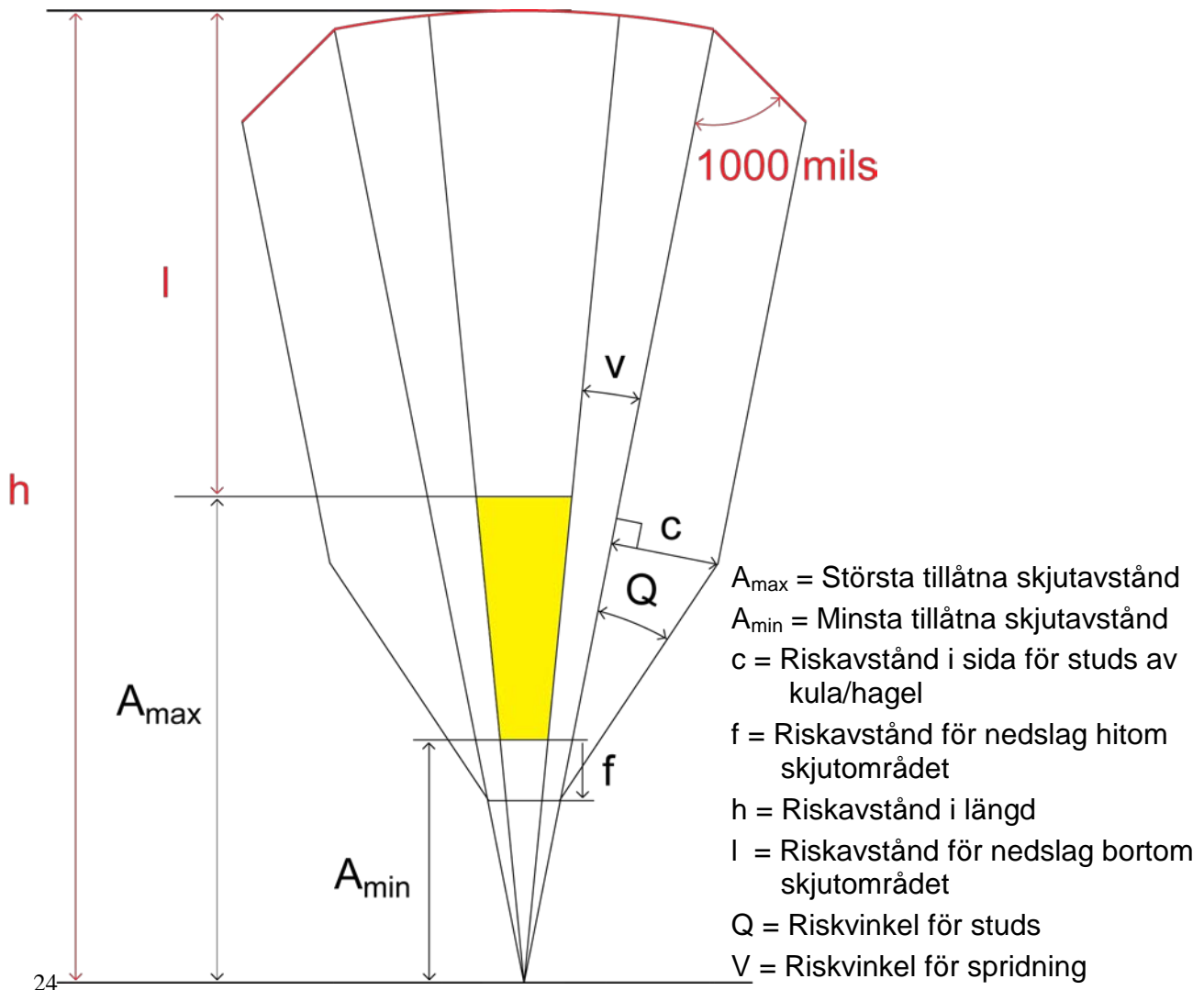
Högsta studshöjd i meter.

Vid nedanstående beräkningar är $A_{\min}$ lika med 0 meter.

RISKFALL	6,5 mm	7,62 mm	.44 Magn. (motsv.)	9 mm	.22 LR
I	360* m	384* m	192* m	144 m	120 m
II	270* m	288* m	144 m	108 m	90 m
III	180* m	192* m	96 m	72 m	60 m

* För flygtrafiken ska varningsmeddelanden meddelas när studshöjden når en höjd av minst 150 m över marken.

BILD 4:A. Exempel på riskområde

4.2 Grundvärden vid riskområde för kulvapen

Beräkning av riskområde

Riskavstånd för nedslag (l). Riskvinkel för studs (Q). Riskavstånd i sida för studs (c).

Tabell 4.1. Skjutning i öppen terräng, utom på skjutbana och skjutning mot skog

Skjutning		Öppen terräng			Mot Skog
		Riskfall I	Riskfall II	Riskfall III	Riskfall I-III
		Q=200 mils $c=c^{1*}$	Q = 400 mils $c=c^{2*}$	Q = 400 mils $c=c^{3*}$	Q = 1000 mils $c = 200 \text{ m}^{1)}$
Ammunition	$D_{\max}$	Risk för träff bortom mål (l).	Risk för träff bortom mål (l).	Risk för träff bortom mål (l).	
.22 LR	1500	0,8 $D_{\max}$ – 0,7 $A_{\max}$	0,6 $D_{\max}$ – 0,5 $A_{\max}$	0,4 $D_{\max}$ – 0,3 $A_{\max}$	Se öppen terräng ²⁾
.44 Magnum motsv.	2400				
9 mm skptr. m/39B motsv.	1800				
Skyttepatron 6,5x55	4500				
7,62/10 prj	4800				
Kuljaktstig klass 1	4800				↓
Luftgevär $\geq 10\text{J}$	300				
Luftgevär $\geq 16,3\text{J}$	350				
Luftgevär $\geq 45 \text{ J}$	500	↓	↓	↓	

*) I öppen terräng ska c beräknas enligt följande:

c^1 beräknas enligt formeln $0,2 (D_{\max} - A_{\min})$.

c^2 beräknas enligt formeln $0,15 (D_{\max} - A_{\min})$.

c^3 beräknas enligt formeln $0,08 (D_{\max} - A_{\min})$.

Exempel: Skyttepatron 6,5x55, Riskfall II, $A_{\min}$ 300 m ger $c = 630 \text{ m}$

1) Värdena på c gäller under förutsättning att terrängen är bevuxen med skog vars bredd och djup är större än 200 m. Skogen kan då tjäna som ett uppfång.

2) Värdena på (*l*) är desamma i betäckt som i öppen terräng och beräknas beroende på riskfall för den underliggande markens beskaffenhet. Exempel: Skyttepatron 6,5x55, Riskfall II, $A_{\max}$ 300 m, är riskavståndet i längd 2400 m.

4.3 Grundvärde vid riskområde för hagelvapen

Tabell 4:2. Skjutning mot friflygande lerduvor med stålhagel

Hagelpatron 12/70 stål, max US 6	Riskfall I-III
Q	1000 mils (60 grader)
V	200 mils (12 grader)
Vh*	100 mils (6 grader)
H	250 m ^{1), 2)}

1) I höjd får skjutning inte ske över 1500 mils (86 grader).

2) Vid skjutning då hårda mål föremål finns i området gäller följande:

- inom 70 metersavståndet ska 100 mils riskvinkel i höjd (*Vh) finnas mellan det hårda föremålet och lerduvan.
- över 70 metersavståndet finns ingen begränsning.

Skjutning med stålhagel mot mål som innehåller metall i mål, målställning, frontalskydd eller markörskydd är förbjudet.

Tabell 4:3. Skjutning med blyhagel mot markmål (även jaktstigs mål)

Hagelpatron, US 6–9	Stillastående	Rörligt
$D_{\max}$	250 m	250 m
Q	1000 mils (60°)	1000 mils (60°)
F	5 m	5 m
V	100 mils (6°)	200 mils (12°)
Hagelpatron, US 1–5 $D_{\max}$	300 m	300 m
Slug till Hagelvapen	1600 m	

Personal som vistas i markörskydd (motsv.) ska bära skyddsglasögon.

4.4 Reducering av riskområdets storlek

- Riskområde kan reduceras då betryggande kulfång disponeras i fältskytteteräng. Som betryggande kulfång räknas även ett terrängområde vilket fångar upp samtliga kulor/hagel vid skjutning med viss ammunition.
- Beslut om reducerat riskområde fattas av tävlingsledare/verksamhetsansvarig.

4.5 Skydd mot finkalibrig eld och splitter

4.5.1 Skydd mot finkalibrig eld

Av tabellen nedan framgår tjocklek på konstruktioner som skyddar mot splitter och kulor från finkalibriga vapen.

OBS! Angivna tjocklekar skyddar inte vid upprepad beskjutning mot en och samma punkt.

Material	Skyddstjocklek
Stål	10 mm, hårdhet minst 480 Brinell
Betong	10–30 cm beroende på kvalitet
Singel, makadam, stenskrivor	25 cm
Grus	40 cm
Trä	70 cm
Tillstampad jord	70 cm
Isblock	150 cm
Mossjord, packad snö	200 cm

4.5.2 Skydd mot splitter

Plank med en tjocklek av minst 25 mm.

4.5.3 Drivanordning för rörliga mål

Vid skjutning mot rörliga mål ska drivanordningen för målen befinna sig utanför riskområdet eller inom riskområdet i skydd (maskinhus).

4.6 Field Target

4.6.1 Beskrivning

Field Target är en skytteform där man skjuter på självmarkerande plåtmål som faller vid träff. Målen är placerade mellan 10–50 meter från skytten och Field Target kan betecknas som en variant av fältskytte. Skyttet utförs med luftgevär i effekt upp till 45J E0. För internationella tävlingar gäller ett minsta skjutavstånd på 8 meter i klass B internationell klass 16,3 J.

4.6.2 Klassindelning

Klassindelningars benämning i detta dokument enligt nedan.

Luftgevär max 10J E4	Luftgevär max 16,3 J E0	Luftgevär max 45 J E0
Licensfri klass	Licens internationell klass	Licens svensk klass
A	B	C

4.6.3 Avlysning

Horisontalplanet räknas från markplanet vid skjutplatsen.

Tabell 4:4. Samband riskavstånd och målplacering

Höjd från horisontalplanet till målets överkant på 50 m	Luftgevär max 10J E4	Luftgevär max 16,3 J E0	Luftgevär max 45 J E0
	A	B	C
1 m	140 meter	160 meter	210 meter
3 m	260 meter	275 meter	350 meter
5 m	280 meter	325 meter	400 meter

4.6.3.1 Avlysning för skogsterräng

Målens placering minst 3 meter under toppen på skogen. Horisontalplanet räknas från markplanet vid skjutplatsen.

Tabell 4:5. Samband riskavstånd och målplacering

Höjd över horisontalplanet på 50m från målets överkant	Luftgevär max 10J E4	Luftgevär max 16,3 J E0	Luftgevär max 45 J E0
	A	B	C
1 m	110 meter	130 meter	170 meter
3 m	210 meter	225 meter	285 meter
5 m	230 meter	265 meter	325 meter

Hjälptabell höjdberäkning till målets överkant.
1 m tabellen: då gäller det 1 m hela vägen.

Eller gradberäkning målets överkant
1 m om e är 0°

3 m tabellen: avstånd till målet $\times 0.04 + 1$ meter = höjden till överkant målet 3 m om e är mellan 0° och 2.3° .

5 m tabellen: avstånd till målet $\times 0.08 + 1$ meter = höjden till överkant målet 5 m om e är mellan 2.4° och 4.6° .

Om höjden överstiger 5 m skall tabell 3.d användas. Om e är större än 4.6° skall tabell 3.d användas.

Maximalt tillåtna höjd mellan skjutplatsen och målets övre kant är 5 meter på 50 meters avstånd. Vid skytte utan kulfång enligt tabell 4:4 eller 4:5

Tabell 4:6. Högsta tillåtna höjdskillnad mellan skjutplats och mål. (Lathund för uträkning)

Avstånd	10 m	15 m	20 m	25 m	30 m	35 m	40 m	45 m	50 m
Maximal höjd	1,8 m	2,2 m	2,6 m	3 m	3,4 m	3,8 m	4,2 m	4,6 m	5 m

(Avstånd till målet x 0,08) + 1 meter = höjden till överkant målet.

Med kulfång placerat direkt bakom målet (max 50 cm bakom målet) ska kulfångets minsta höjd vara 40 cm över målets överkant. Om kulfång används enligt tabell 4:7 eller 4:8 behöver man inte avlysa bakom målet.

4.6.3.2 Alternativa naturliga kulfång

Vid skytte mot naturliga kulfång skall följande beaktas. Som kulfång räknas klippa, slänt, vall, etc. Målets överkant utgör bas för beräkning av bakomvarande kulfångshöjd.

Tabell 4:7. Minsta höjd naturligt kulfång

Kulfångets placering bakom målet	50 cm	100 cm	150 cm	200 cm	250 cm
Höjd över målets överkant	40 cm	80 cm	120 cm	160 cm	200 cm

Minsta bredd på kulfång.

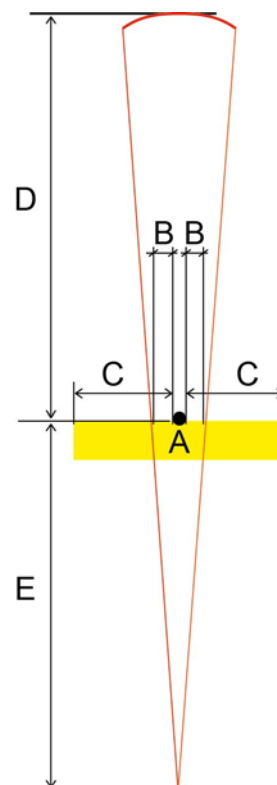
Tabell 4:8. Minsta bredd kulfång

Avstånd	10 m	20 m	30 m	40 m	50 m
Bredd på var sida av målet	10 cm	20 cm	30 cm	40 cm	50 cm

Riskområde

Riskområde runt målen skall beaktas enligt följande:

- Målområdet betecknas som där fallmålet placerats.
- Riskområde vid sidan om målet ska räknas från målets yttersidor, se tabell 4:8.
- Riskområde studs/rikoschett ska räknas 5 meter framför målet och beräknas enligt följande:
avstånd till målet x 0,2, räknat 90° på var sida målet.
Exempel: avstånd till målet 50 meter x 0,2 = 10 meter på varje sida om målet i 90° och 5 meter framför målet.
- Riskområde bakom målet enligt tabell 4:4, 4:5 och 4:9.
- Riskområde framför målet.
Minsta avstånd till mål är 10 meter
(för internationella tävlingar gäller 8 meter).

4.6.3.3 Riskområde vid skytte med höjdstigning över 5m på 50m från horisontallinjen.

Mot mål som är placerat högre än i tabellerna 4:4 eller 4:5 skall tabell 4:9 användas.

Tabell 4:9. Riskområde vid höjdstigning över 5 m på 50 m från horisontallinjen

Luftgevär max 10J E4	Luftgevär max 16,3 J E0	Luftgevär max 45 J E0
A	B	C
300 meter	350 meter	500 meter

Om ett kulfång med bredd enligt tabell 4:8 används med minst 100 cm höjd placerat centrerat bakom målet, kan detta anses vara godkänt skydd.

Tävlingsledaren har möjlighet att använda alternativt kulfång av lämplig typ om denne anser att det kan ske utan risk för tävlande och banpersonal och ger fullgott skydd vad gäller riskområde.

I övrigt vad gäller övriga säkerhetsfrågor gäller SäkB 2015 rev april.

Vad gäller genomförande av Field Target-tävlingar i övrigt hänvisas till Svenska Skyttesportförbundets reglemente för Field Target.

KAP 5. AVSPÄRRNINGAR

5.1 Avspärrning

Avspärrning av skjutbana, se [avsnitt 2.4.3](#).

5.1.1 Tydlighet

Avspärrning ska vara så tydlig att obehöriga inte kan undgå att märka var gränsen går för det avspärrade området.

5.1.2 Omfattning

Vägar, stigar och stråk samt kraftledningsgator som leder in mot riskområde ska spärras av. Tävlingsledaren avgör från fall till fall om mellanliggande område också ska spärras av, hänsyn till följande lokala förhållande ska då tas:

- Möjligheten att övervaka riskområdet.
- Områdets storlek.
- Närliggande bebyggelse, frilufts- eller sportområde.
- Betesmarker.

5.1.3 Permanenta avspärrningsanordningar

- Varningsområde i anslutning till skjutbana, utmärks med varningsskyltar.
- På område där skjutningar bedrivs regelbundet kan permanenta avspärrningsanordningar sättas upp.

5.1.4 Avspärrning av område

- Avspärrning av allmänt eller enskilt område ska utföras och tidsbegränsas så att den inte innebär större besvär än nödvändigt för allmänheten.
- Enskild väg och enskilt område får endast spärras av efter tillstånd av ägaren.
- Avspärrning av allmänna vägar, platser och farleder ska undvikas. Om avspärrning ändå bör ske, ska kontakt tas med länsstyrelsen vilken ger tillstånd och anvisningar om nödvändiga avspärrningsanordningar.
- Riskområde räknas som avspärrat när en eller flera av följande åtgärder är vidtagna:
  - varningsskyltar är anslagna,
  - avstängningsbockar,
  - bommar eller
  - säkerhetsvakter är utplacerade.

Bild 5:A. Exempel på varningsskyltar

Skyltarna kompletteras om möjligt med skiss eller kartkopia med irriterat farligt område.

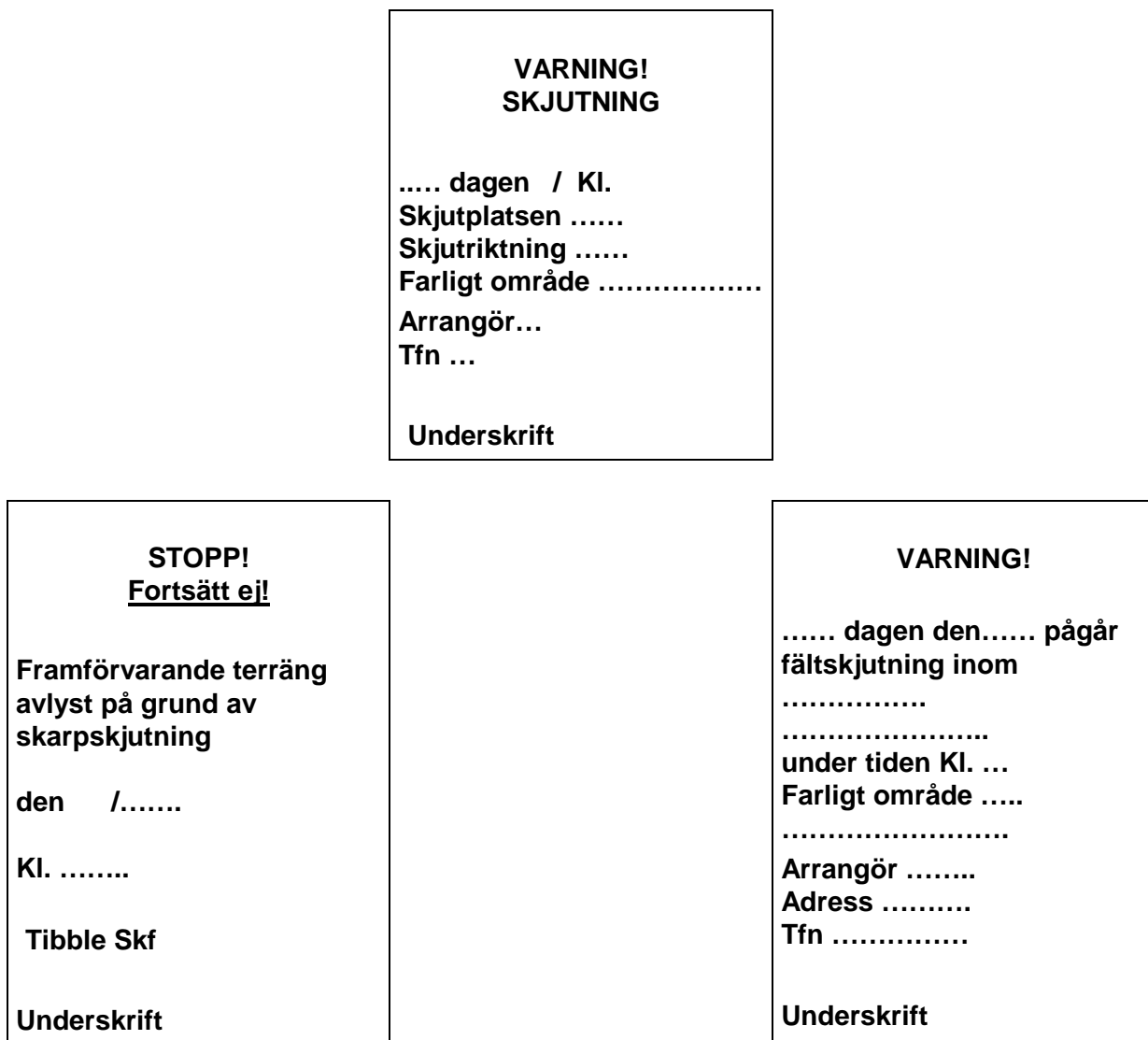

Bild 5:B. Avspärningsbock.

På allmän eller enskild väg kan avspärningen förstärkas med vägmärken som "Gångtrafik förbjuden" och eller "Fordonstrafik förbjuden".

5.1.5 Säkerhetsvakt vid avspärning

- Säkerhetsvakt förses med:
- Skriftlig instruktion (se [Bilaga 5:A](#)).
- Telefon eller radiokontakt till tävlingsledare/säkerhetschef.
- Varningsanslag.
- Klocka.

5.1.6 Passering av avspärrat område

Följande personal och fordon ska omgående ges möjlighet att passera avspärrat område.

- Personal i brådskande yrkesutövning, t ex polis, tull, sjukvårdspersonal.
- Utryckningsfordon, t ex ambulans eller brandfordon.
- Annan person med viktigt, brådskande ärende föranlett av olyckshändelse, sjuktransport, brand eller liknande.
- Fartyg (båtar) i yrkesmässig sjöfart.

Övriga som önskar passera avspärning ges möjlighet till detta under uppehåll i skjutningen och efter beslut av tävlingsledare. Tävlingsledare ska kontrollera och säkerhetsställa att skjutningen har upphört före det att personer tillåts passera, samt att dessa har lämnat området innan skjutningen fortsätter.

5.2 Övervakning

5.2.1 Övervakning

- Tävlingsledare/Skjutledare ska organisera övervakning av mark-, vatten- och luftområden som ingår i riskområde. Detta för att kontrollera att obehöriga som inte observerat avspärningsanordningarna, inte ger sig in i riskområdet.
- Övervakning kompletterar gjorda avspärningar. Kan hela riskområdet övervakas är det möjligt att ersätta avspärning med enbart övervakning, under förutsättning att kommunikationen är ordnad så att skjutningen kan avbrytas omedelbart (ex. skjutning över vatten).
- Har obehörig kommit in i riskområdet ska skjutningen avbrytas omedelbart.
- Säkerhetsvakt har till uppgift att övervaka riskområdet och att rapportera om obehöriga beträder området.

5.2.2 Säkerhetsvakt vid övervakning

Säkerhetsvakt utrustas med kikare och ska ha telefon/radiosamband med säkerhetschef/tävlingsledare.

5.3 Avlysning/Varningsmeddelande

5.3.1 Meddelande

För att förhindra att obehöriga kommer in i riskområde anslås Varningsmeddelanden. Dessa meddelanden kompletterar övriga övervakningsåtgärder. Detta krävs för områden som brukar nyttjas som friluftss- och sportområden, samt områden som trafikeras av båtar.

Varningsmeddelande utfärdas enligt tävlingsledarens bestämmande på något eller några av följande sätt:

- I lokalradio.
- I dagspressen (exempel se [Bilaga 5:B](#)).
- I lokalt annonsblad som sprids till allmänheten (exempel se [Bilaga 5:B](#)).
- På anslagstavlor (exempel se [Bild 5:A](#)).
- Genom skriftligt enskilt varningsmeddelande.
- Genom meddelande till flygtrafikledning. Se 4.1.5
- Genom meddelande i "Underrättelser för sjöfarande" (Ufs).
- Genom förhandsmeddelande till berörd sjöräddningscentral.

5.4 Signaler och varningstecken

5.4.1 Röd färg

Röd färg i signal eller varningstecken innebär att fara föreligger och ska användas för att varna eller avbryta verksamhet. Röd färg får inte användas tillsammans med andra färger annat än på fastställda varningsskyltar och på semafor.

5.4.2 Utformning och användning

Med hänsyn till säkerheten för funktionärer som uppehåller sig inom riskområde ska dessa alltid bära markörväst i reflekterande färg (röd, gul, grön eller orange).

Kapitel 5 Bilaga 5:A

EXEMPEL PÅ INSTRUKTION FÖR SÄKERHETSVAKT VID AVSPÄRRNING

SÄKERHETSVAKT VID VÄG

Uppgift: Se till att ingen passerar avspärrningen utan tillstånd från undertecknad.

INSTRUKTION

Säkerhetsvakt namn: .....

Uppgift: Spärra med bom (befintlig) och/eller medförd materiel

Från kl. .... Till kl. ....

Från kl. .... Till kl. ....

Från kl. .... Till kl. ....

Plats: .....

Utrustning: Nödvändiga avspärrningsanordningar, klocka, varningsanslag, denna instruktion samt under mörker lampa med rött fast sken.

Förbindelse: Mobiltelefon eller kommunikationsradio.

Telefonnummer: 018-12 34 56 070-12 34 56

VID MÖRKER (Skjutning i mörker ska i möjligaste mån undvikas)

Placera ut röd lykta på samma tider som ovan, kontrollera att den inte syns från skjutplatsen.

Sätt upp varningsanslaget på väl synlig plats vid vaktstället. (Anslaget behövs inte om vakten finns vid avspärrningen). Kontrollera att avspärrningen följs.

Meddela undertecknad omedelbart:

- Om person (t ex läkare, polis mm) och/eller utryckningsfordon vill passera.
- Om person inte åtlyder varningsanslag och/eller avspärrningsanordningar.
- Om risk genom rikoschett (splitter e.d.) uppstår utanför det avspärrade området.

Avspärrningarna tas ner efter uppmaning från undertecknad.

..... 20.....

.....

Tävlingsledare

Kapitel 5 Bilaga 5:B

EXEMPEL PÅ VARNINGSMEDDELANDE DAGSPRESSEN, ANNONSBLAD MM

Skjutning med skarp ammunition äger rum från (skjutplatsen)
..... i (väderstreck)
.....riktning .....dagen den
(datum), (månad) mellan kl. .... och kl. ....

Farligt område: .....

Följande vägar är spärrade: .....
.....
..... 20 .....

Arrangör: .....

Telefon: .....

Anmärkning:

Farligt område beskrivs på följande sätt:

Till lands och över insjö genom att linjer anges, dessa linjer ska omfatta hela området och läggs mellan punkter som är kända av lokalbefolkningen och till dem varningen är riktad.

Vid havet (d v s över kustfarvatten) med användning av sjökortsbeteckningar på följande sätt: "en sektor med spetsen i skjutplatsen och begränsad i (grader/mils).....
av en linje i bäring .....grader intill ett avstånd av .....0..... distansminuter,
allt räknat från skjutplatsen".

KAP 6. FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

6.1 Skador

Vid hantering av vapen och ammunition kan skador inträffa bland annat genom felaktigt hanterande, vådaskott, vapen-, ammunitionsfel, buller, krutgaser och blydamm.

6.2 Buller

6.2.1 Hörselskydd

- Hörselkåpor eller öronproppar ska användas vid all skjutning och av alla som befinner sig inom 25 m avstånd från vapnet. För luftvapen rekommenderas att alla inom 10 m ska ha propp eller hörselkåpa.
- I skjuthall ska samtliga, oberoende av avståndet till skjutplatsen, använda någon form av hörselskydd. Detta rekommenderas även vid luftvapenskytte.
- Gravida bör samråda med läkare före vistelse i bullrig miljö.

6.3 Miljö

6.3.1 Krut- och blygaser

Krut och bly kan vid skjutning i mer eller mindre slutna rum (byggnader, hallar o.s.v.) ge höga halter av gaser och därmed förgiftningsrisk. En skyttelokal bör därför vara utrustad med erforderlig ventilation (hela lokalens luftmängd bör under skjutning bytas minst 5 ggr/tim). Den som under skjutning känner huvudvärk eller illamående, ska omedelbart gå ut i friska luften.

6.4 Brand

6.4.1 Brand och explosionsrisk

Vid skjutning med kulvapen förbränns inte allt krut, det oförbrända krutet följer med krutgaserna framåt i skjutriktningen och blir liggande på golv eller fastnar i väggar, tak, skjuttunnlar, bullerdämpningar, mm. Dessa ska regelbundet göras rena från oförbränt krut, för att minimera risken för brand.

6.5 Olycka/Tillbud

6.5.1 Olycka

Med olycka avses händelse som orsakat personskada och/ eller skada på materiel. Vid vapenrelaterad olyckshändelse med personskada eller skada på egendom, ska anmälan göras omgående till lokal polismyndighet av skjutledaren/tävlingsledaren och till respektive organisations kansli.

Exempel på rapport för olycka framgår av Bilaga 6:A. Skott som av misstag (våda) avfyrats och inte hamnar inom beräknat riskområde rapporteras till lokal polismyndighet av Tävlingsledare/Skjutledare.

6.5.2 Tillbud

Med tillbud avses tillfällig händelse som kunnat orsaka personskada men som undvikits eller förhindrats. Vid tillbud med vapen och ammunition verkställer tävlingsledare/skjutledare utredning och gör anmälan till respektive organisations kansli.

6.5.3 Förebyggande åtgärder

- Löpande egenkontroll av skjutbanan enligt SäkB Bilaga 1.
- Kontroll av att skjutningarna genomförs enligt skjutbaneinstruktion.
- Visitation av vapen ska göras före och efter varje skjutmoment.
- Kontroll av sjukvårdsmateriel och att telefonsamband finns.
- Skjutplatser längre än 300 m från utryckningsväg ska i möjligaste mån undvikas.
- Skjutplats placerad mer än 500 m från utryckningsväg ska åtgärder vidtas så att transport av skadad kan ske genom terrängen.

6.6 Vapen- och hylssprängning

6.6.1 Orsaker till vapen- och hylssprängning

Vapensprängning kan uppstå bland annat genom att:

- Felaktig ammunition används.
- Ammunition och pipa inte är anpassade till varandra.
- Fel laddning (dubbel eller på annat sätt överdimensionerad laddning).
- Skador på pipan eller loppet.
- Främmande föremål i loppet eller på ammunitionen (lera, sand eller liknande).
- Kula kvar i loppet (kan vara resultat av underdimensionerad laddning)

Vapensprängning rapporteras till respektive organisation, vapen- och ammunitionstillverkare, för att informera och få klarhet till orsaken för att undvika likartade händelser. Vapen med tillbehör ska inte förändras. Exempel på innehåll av i rapport för rapport för vapensprängning framgår av Bilaga 6:A.

Vid personskada görs anmälan till Polisen se avsnitt 6.5.1.

6.6.2 Förebyggande åtgärder mot vapen- och hylssprängning

Före skjutning ska skytten kontrollera att vapnet är oskadat samt att loppet är fritt från främmande föremål. Under skjutning ska skytten avbryta och göra patron ur då en patron inte går helt in i patronläget, då en svag knall hörs eller då misstanke om att mynningen eller patronläget smutsats ned av jord, snö eller liknande.

6.7 Kraftledning

6.7.1 Åtgärder då kraftledning skadats beroende på genomförd skjutning

- Avbryt skjutningarna vid aktuell plats tills skadan är reparerad.
- Kontakta nätägare eller Svenska kraftnät 08-475 80 00.
- Kontakta räddningstjänsten 112.
- Informera tävlingsledare/skjutledare.
- Spärra av och bevaka området tills dess att ansvarig tagit över.

Kapitel 6 Bilaga 6:A

Exempel på rapport efter olycka och vapensprängning

Av respektive rapport ska framgå:

VID OLYCKA:

- 1 Händelse
- 2 Skador
- 3 Tidpunkt
- 4 Plats
- 5 Skadad persons namn och personnummer
- 6 Vittnen
- 7 Anmälare
- 8 Ansvarig (Tävlingsledare/Skjutledare)

VID VAPENSPRÄNGNING:

- 1 När, Var, Vem?
- 2 Vapnets modellbeteckning och tillverkningsnummer.
- 3 Ammunitionens tillverkare och partibeteckning eller ange om den var hemladdad.
- 4 Om vapnet var visiterat före skjutningen.
- 5 Om jord snö eller annat föremål kunnat komma in i pipan.
- 6 Skyttens utbildningsståndpunkt.
- 7 Har eldavsrott inträffat omedelbart före sprängningen och har i så fall anledningen undersökts?
- 8 Inträffade klick före sprängningen?
- 9 Om skottet före sprängningen gett onormalt svag knall eller rekyl, har det i så fall undersökts, att ingen kula varit kvar i loppet?
- 10 Har särskild tröghet iakttagits vid omladdning och har i så fall anledningen undersökts?
- 11 Har kulan från skottet före sprängningen träffat eller har nedslaget observerats?
- 12 Kan någon förklaring till sprängningen anges?
- 13 Namn och telefon till dem som känner till händelsen.

SäkB 2015 Bilaga 1 Kontrollpunkter för egenkontroll av skjutbana

Funktion	Att kontrollera
Skjutplatser	<ul style="list-style-type: none"> • Inga föremål inom skjutsektorn/riskområdet • Fritt 50 cm mellan siktlinje och markplan.
Riskområde	<ul style="list-style-type: none"> • Fritt från föremål 3 m ömse sidor om ytterbanor i linje fram till yttre del av kulfång. OBS! Eventuella byggnader.
Målplats	<ul style="list-style-type: none"> • Rikoschetter från målställningar (22 grader) tas upp av kulfånget • Mål placeras i avsedd hållare • Målställningar i metall är skyddade av minst 25 mm trä eller motsvarande material.
Blindering. Markör/ Funktionärsskydd	<ul style="list-style-type: none"> • Fullträffskyddat. Betong skyddas med 40 cm grus, eller motsvarande. Se Kapitel 4.5.1.
Kulfång	<ul style="list-style-type: none"> • Kulfånget ska ha en lutning av minst 30 grader och höjd enligt 2.3.3 • Grus, sand eller bergkross med en maximal kornstorlek av 8 mm får användas • Djupet på gruset/sanden ska vara minst 50 cm djupt • Gruset ska vara luckert, kontrolleras exempelvis med att ett armeringsjärn kan föras in 50 cm • Kulfånget ska vara fritt från vegetation • Kulfång ämnade enbart för homogena blykulor i kaliber .22–.45 har samma bestämmelser, förutom att gruset ska var luckert till en minsta tjocklek av 20 cm.
Semafor	<ul style="list-style-type: none"> • Semaforens höjd får inte överstiga kulfångets höjd. • Ska vara placerad minst 3 m innanför kulfångets yttre sida • Semafor ska vara tillverkad i trä. OBS! Inte metall.
Varningstavlor, Riskområde	<ul style="list-style-type: none"> • Hela skjutbanan skyltad, där minst två skyltar ska kunna ses samtidigt • Utökat riskområde skyltas enligt punkten ovan.
Avspärningar	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrollera befintlighet och funktion av eventuella avspärningar.
Instruktion för Skjutbanan	<ul style="list-style-type: none"> • Synlig, aktuell, underskriven. Se Kapitel 2 Bilaga A–D.
Banans konstruktion medger skjutning med	I tillståndet står vilka typer av vapen och ammunition som får skjutas med. Önskas en utökning ska en revisionsbesiktning göras av polisen.
Avsteg från SäkB	Finns avsteg från SäkB ska dessa protokollföras och det ska framgå: Vem har utfärdat, orsak och hur länge undantaget gäller.

